

ANALIZĂ PRIVIND INFLUENȚA PIEȚEI REGLEMENTATE ASUPRA PIEȚEI CONCURENȚIALE 2016 - 2017

ANRE depune toate eforturile pentru a prezenta în mod cât mai clar, în acest document, informații bazate pe raportările operatorilor economici. Acest document publicat de ANRE are numai scop informativ și educațional; ANRE nu este și nu va fi legal responsabilă, în nicio circumstanță, pentru eventualele inadvertențe cu privire la informațiile prezentate și nici pentru folosirea improprie a acestora de către utilizatori.

Cuprins

1. Introducere.....	3
2. Evoluția cadrului legislativ în perioada analizată.....	4
3. Indicatori.....	5
3.1. Numărul de locuri de consum ale clienților finali din piața reglementată și numărul de clienți din piața concurențială.....	5
3.1.1. Piața reglementată.....	5
3.1.2. Piața concurențială.....	6
3.1.3. Date comparative piața concurențială - piața reglementată.....	7
3.2. Achiziția de energie electrică de pe piața angro, pentru asigurarea consumului clienților finali.....	8
3.2.1. Piața reglementată.....	8
3.2.2. Piața concurențială.....	13
3.2.3. Date comparative piața concurențială - piața reglementată.....	13
4. Vânzarea de energie electrică la clienții finali.....	14
4.1. Piața reglementată.....	14
4.2. Piața concurențială.....	15
4.3. Date comparative piața concurențială - piața reglementată.....	15
5. Concluzii.....	17
6. Abrevieri.....	18

1. Introducere

Documentul analizează, prin prisma valorilor indicatorilor de monitorizare a pieței cu amănuntul de energie electrică, pentru perioada 2016 - 2017, evoluția pieței reglementate și influența acesteia asupra pieței concurențiale, în contextul parcurgerii ultimelor etape ale Calendarului de eliminare a tarifelor reglementate (cuprins în Memorandumul de Înțelegere semnat de Guvernul României cu Comisia Europeană, în data de 13 martie 2012).

Calendarul de eliminare a tarifelor reglementate și procentele de achiziție din piața concurențială corespunzătoare fiecărei etape, pentru perioada 2016 - 2017, sunt prezentate în tabelul următor:

Data implementare	Procent achiziție din piața concurențială (consumatori casnici) %
01.01.2016	60
01.07.2016	70
01.01.2017	80
01.07.2017	90
01.01.2018	100

Conform calendarului, procesul de eliminare a tarifelor reglementate pentru consumatorii noncasnici, s-a finalizat la 31.12.2013, iar pentru consumatorii casnici, la 31.12.2017.

Notă: Datele prezentate în cadrul acestui document sunt rezultatul prelucrărilor de către ANRE a raportărilor transmise de participanții la piața de energie electrică și reflectă informațiile actualizate la data elaborării prezentei analize.

2. Evoluția cadrului legislativ în perioada analizată

În perioada 2016 – 2017 au fost emise următoarele reglementări cu incidență asupra pieței reglementate de energie electrică:

- Legea nr. 203 din 7 noiembrie 2016 pentru modificarea și completarea Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123 din 10 iulie 2012;
- Ordinul președintelui ANRE nr. 12/24.02.2017 pentru aprobarea Regulamentului de preluare de către furnizorii de ultimă instanță a locurilor de consum ale clienților finali care nu au asigurată furnizarea energiei electrice din nicio altă sursă și pentru modificarea unor reglementări din sectorul energiei electrice, abrogă Ordinul 17/2015;
- Ordinul președintelui ANRE nr. 13/24.02.2017 privind completarea Regulamentului de organizare și desfășurare a licitațiilor simultane cu preț descrescător pe piața centralizată pentru serviciul universal, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 65/2014;
- Ordinul președintelui ANRE nr. 30/05.04.2017 privind completarea Metodologiei de stabilire a tarifelor aplicate de furnizorii de ultimă instanță clienților finali, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 92/2015;
- Ordinul președintelui ANRE nr. 35/17.05.2017 pentru modificarea și completarea Regulamentului de organizare și desfășurare a licitațiilor simultane cu preț descrescător pe piața centralizată pentru serviciul universal, aprobat prin Ordinul președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr.65/2014, cu completările ulterioare și a Contractului-cadru de vânzare/cumpărare a energiei electrice tranzacționate pe piața centralizată pentru serviciul universal, aprobat prin Decizia președintelui ANRE nr. 2667/2014;
- Decizia președintelui ANRE nr. 819 din 08.06.2017 privind suspendarea până la data de 10 august 2017 a organizării sesiunilor de licitații simultane cu preț descrescător pe piața centralizată pentru serviciul universal;
- Ordinul președintelui nr. 75/09.08.2017 pentru modificarea Regulamentului de organizare și desfășurare a licitațiilor simultane cu preț descrescător pe piața centralizată pentru serviciul universal, aprobat prin Ordinul nr. 65/2014, și pentru modificarea și completarea Metodologiei de stabilire a tarifelor aplicate de furnizorii de ultimă instanță clienților finali, aprobată prin Ordinul nr. 92/2015;
- Ordinul președintelui ANRE nr. 119/12.12.2017 pentru desemnarea furnizorilor de ultimă instanță;
- Ordinul 120/12.12.2017 pentru abrogarea Ordinului președintelui ANRE nr. 83/2013 privind aprobarea Metodologiei de stabilire a prețurilor pentru energia electrică vândută de producători pe bază de contracte reglementate și a cantităților de energie electrică din contractele reglementate încheiate de producători cu furnizorii de ultimă instanță;
- Ordinul 121/12.12.2017 pentru aprobarea condițiilor de aplicare a tarifelor componenta de piață concurențială.

3. Indicatori

În cuprinsul documentului sunt prezentate rezultatele analizei realizate asupra următoarelor categorii de indicatori:

- numărul de locuri de consum ale clienților finali din piața reglementată, numărul de clienți finali din piața concurențială;
- achiziția de energie electrică de pe piața angro pentru asigurarea consumului clienților finali;
- vânzarea de energie electrică la clienții finali.

3.1. Numărul de locuri de consum ale clienților finali din piața reglementată și numărul de clienți din piața concurențială

3.1.1. Piața reglementată

Categoriile de clienți finali pentru care FUI asigură furnizarea de energie electrică în condiții reglementate sunt:

- clienții finali (casnici și noncasnici) care beneficiază de serviciu universal (SU), conform cadrului legislativ și de reglementare aplicabil (clienți în regim de SU);
- clienții finali noncasnici care nu și-au exercitat dreptul de eligibilitate și care nu beneficiază de SU (clienți în regim fără SU);
- clienții finali noncasnici preluați de către FUI în regim de ultimă instanță deoarece au rămas fără furnizor de energie electrică din motive neimputabile lor sau se află în orice altă situație în care nu au asigurată furnizarea de energie electrică din nicio altă sursă și care nu au dreptul la serviciul universal (clienți în regim de UI).

În tabelul următor este prezentată situația privind numărul total de locuri de consum deservite de FUI, pentru perioada 2016 – 2017:

Tabel nr. 1

An	Număr locuri de consum total FUI	TOTAL	Clienți noncasnici			Clienți casnici			
			Total	în regim de SU	în regim fără SU	în regim de UI	Total	cu tarif social	[%] casnic cu tarif social /total casnic
2016		8.625.374	206.005	39.088	166.737	180	8.419.369	893.137	10,61%
		100,00%	2,39%				97,61%		
2017		7.811.384	186.397	35.723	149.320	1.354	7.624.987	760.446	9,97%
		100,00%	2,39%				97,61%		

Notă: Datele sunt raportate la sfârșitul lunii decembrie a fiecarui an calendaristic.

Față de luna decembrie a anului 2016, când s-au înregistrat 8.419.369 locuri de consum ale clienților casnici deserviți de FUI, în luna decembrie 2017 numărul acestora a scăzut cu 9,43%, înregistrându-se 7.624.987 locuri de consum.

Concomitent, se remarcă o scădere a numărului de locuri de consum ale clienților casnici cu tarif social, cu 15% în luna decembrie 2017 (760.446), față de luna decembrie 2016 (893.137).

În tabelele 2 și 3 este prezentat numărul de locuri de consum, pe tip de client și categorii de consum, categorii stabilite prin *Regulamentul (EU) 1952/2016 al Parlamentului European și al Consiliului, privind statisticile europene referitoare la prețurile la gaze naturale și energie electrică și de abrogare a Directivei 2008/92/CE*.

Tabel nr. 2

Categoriile clienți casnici	Piața reglementată	
	an 2016	an 2017
DA (<1000 KWh)	4.356.423	3.929.404
DB (1000-2500 KWh)	2.982.054	2.704.675
DC (2500-5000 KWh)	848.205	784.664
DD (5000-15000 KWh)	214.679	183.550
DE (>15000 KWh)	18.008	22.695
Total	8.419.369	7.624.988

Tabel nr. 3

Categoriile clienți noncasnici	Piața reglementată	
	an 2016	an 2017
IA (<20 MWh)	193.314	172.175
IB (20-500 MWh)	12.170	13.885
IC (500-2000 MWh)	520	335
ID (2000-20000 MWh)	1	2
IE (20000-70000 MWh)	0	0
IF (70000-150000 MWh)	0	0
Total	206.005	186.397

Notă: Datele fac referire la numărul de locuri de consum și sunt raportate la sfârșitul lunii decembrie a fiecărui an calendaristic

3.1.2. Piața concurențială

În tabelele următoare, sunt prezentate categoriile de clienți finali casnici și noncasnici, în funcție de tranșele de consum.

Tabel nr. 4

Categoriile clienți casnici	Piața concurențială	
	an 2016	an 2017
DA (<1000 KWh)	109.389	501.553
DB (1000-2500 KWh)	82.590	316.651
DC (2500-5000 KWh)	28.684	128.544
DD (5000-15000 KWh)	13.539	60.821
DE (>15000 KWh)	2.318	8.095
Total	236.519	1.015.664

Tabel nr. 5

Categoriile clienți noncasnici	Piața concurențială	
	an 2016	an 2017
IA (<20 MWh)	95.935	113.589
IB (20-500 MWh)	35.157	37.763
IC (500-2000 MWh)	3.371	3.370
ID (2000-20000 MWh)	1.398	1.432
IE (20000-70000 MWh)	135	121
IF (70000-150000 MWh)	31	31
Alții (>150000 MWh)	19	24
Total	136.046	156.330

Notă: Datele fac referire la numărul de clienți și sunt raportate la sfârșitul lunii decembrie a fiecărui an calendaristic

3.1.3. Date comparative piața concurențială - piața reglementată

Dinamica numărului locurilor de consum ale clienților casnici și noncasnici deserviți de FUI, pe piața reglementată, și cea a numărului de clienți de pe piața concurențială, înregistrate începând cu anul 2013, sunt reliefate de următoarele grafice:

Piața reglementată

Figura nr. 1

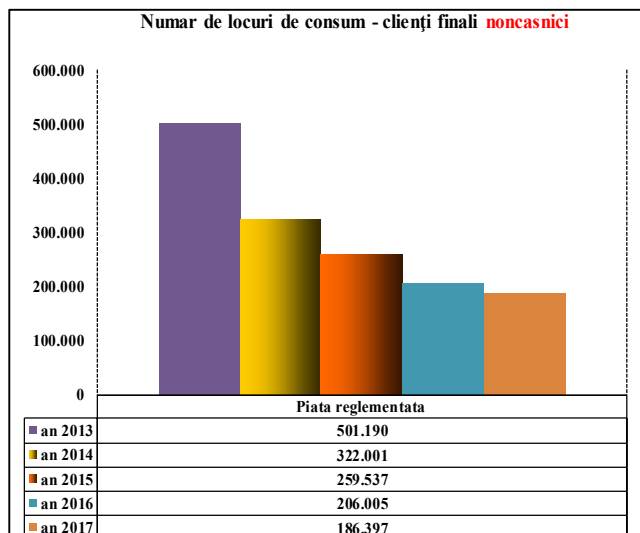
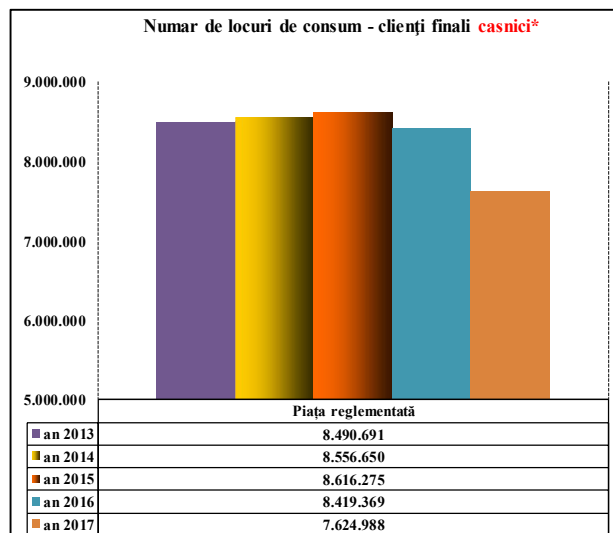


Figura nr. 2



Notă: Datele fac referire la numărul de locuri de consum și sunt raportate la sfârșitul lunii decembrie a fiecărui an calendaristic.

*Pentru anul 2013, sunt incluse și locurile de consum pentru consumatorii asimilați celor casnici.

În perioada analizată, pentru **pieța reglementată**, se observă o scădere continuă a numărului de locuri de consum ale clienților noncasnici deserviți de FUI, aceasta fiind în principal rezultatul transferului clienților noncasnici din zona reglementată către zona concurențială în contextul implementării calendarului de liberalizare. Dacă în anul 2013 se înregistrau 501.190 locuri de consum ale clienților noncasnici deserviți de FUI, în anul 2017 numărul acestora a scăzut cu aproximativ 62,8%.

Dacă în perioada 2013 - 2016, numărul locurilor de consum aferente clienților casnici s-a menținut cvasiconstant (aprox. 8,5 mil. locuri de consum), în anul 2017 numărul acestora a înregistrat o scădere de 9,44%, față de anul 2016.

Piața concurențială

Figura nr. 3

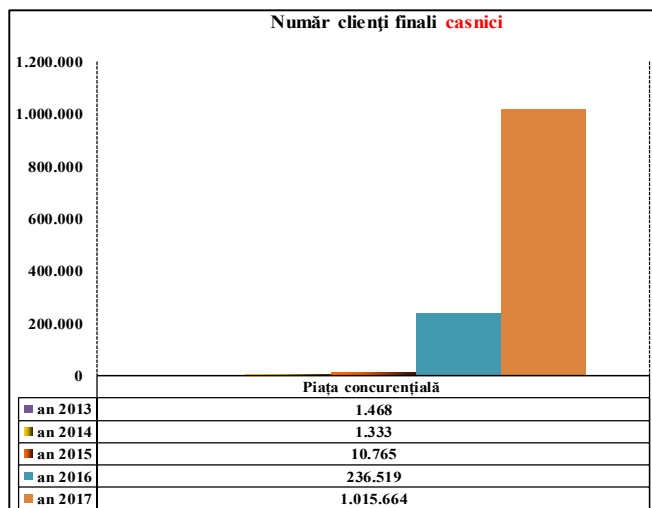
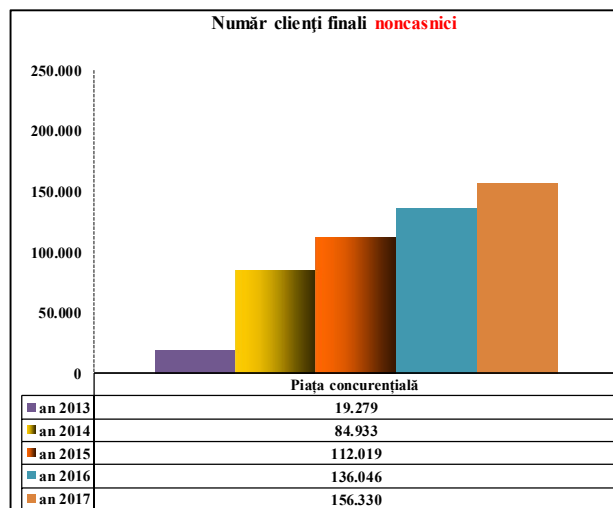


Figura nr. 4



Notă: Datele fac referire la numărul de clienți și sunt raportate la sfârșitul lunii decembrie a fiecărui an calendaristic

Modificările intervenite în piața reglementată, respectiv scăderea numărului de locuri de consum, se reflectă în piața concurențială, impactul acestora fiind evidentiat de cifrele prezentate mai jos.

Pentru **pieța concurențială** se remarcă, în contrapondere cu evoluțiile înregistrate pe piața reglementată, o creștere a numărului de clienți, atât a celor casnici, cât și a celor noncasnici.

Ca rezultat al finalizării procesului de eliminare a tarifelor reglementate pentru consumatorii noncasnici, în anul 2014 s-a înregistrat o creștere cu aproximativ 340,5% a numărului de clienți noncasnici deserviți în regim concurențial, față de anul 2013. Această creștere a continuat, dar într-un ritm mai lent în perioada următoare, astfel încât, în anul 2017, s-a înregistrat o creștere cu aprox. 15% față de anul 2016, a numărului de clienți noncasnici deserviți în regim concurențial.

În anul 2015, se remarcă o creștere semnificativă a numărului de clienți casnici deserviți în regim concurențial, cu 707,57% față de anul 2014, ca urmare a implementării calendarului de liberalizare și a ofertelor introduse pe piața cu amănuntul de energie electrică de furnizori noi, dedicați acestui segment. Această creștere a continuat și în perioada următoare (2016-2017), în același ritm accelerat, astfel încât, la sfârșitul anului 2017, s-a înregistrat o creștere cu aprox 329,42% a numărului de clienți casnici deserviți în regim concurențial față de anul 2016.

3.2. Achiziția de energie electrică de pe piața angro, pentru asigurarea consumului clienților finali

3.2.1. Piața reglementată

În perioada 2016 - 2017, **achiziția de energie electrică** pentru clienții finali din **pieța reglementată**, s-a realizat de către FUI, prin intermediul următoarelor tipuri de tranzacții realizate pe piața angro:

- cumpărare pe bază de **contracte reglementate**.

Pentru perioada 2016 - 2017, prețurile și cantitățile aferente contractelor reglementate de vânzare-cumpărare a energiei electrice pe anul în curs, au fost stabilite prin decizii ale președintelui ANRE, emise la sfârșitul anului anterior, în baza Ordinului președintelui ANRE nr. 83/2013 (modificat și completat prin Ordinul președintelui ANRE nr. 36/2014). Producătorii care au participat la acoperirea necesarului de energie electrică din contractele reglementate au fost stabiliți de către ANRE, în conformitate cu metodologia aplicabilă (Ordinul președintelui ANRE nr. 83/2013), luându-se în considerare prognozele de consum transmise de FUI și prețul de producere a energiei electrice aferent fiecărui producător. Dacă în anul 2013, pentru acoperirea necesarului de energie electrică din contractele reglementate, ANRE a selectat un număr de 14 producători, numărul acestora a scăzut în mod constant, ajungând în perioada 2016 - 2017 la doar 2 producători (S.P.E.E.H. Hidroelectrică S.A. și S.N. Nuclearelectrică S.A.).

Ca rezultat al implementării calendarului de eliminare a tarifelor reglementate, în perioada 2013-2017 se remarcă o scădere continuă a cantității de energie electrică achiziționată de FUI în baza contractelor reglementate, de la 15.351,80 GWh cu prețul mediu de 165,92 lei/MWh în anul 2013, la 1.741,31 GWh cu prețul mediu de 121,10 lei/MWh în anul 2017 (Figura nr. 5).

- cumpărare pe bază de **contracte negociate**, derulate cu producătorii nedispecerizabili care se încadrează în prevederile Legii nr. 23/2014, modificată și completată prin Legea nr. 122/2015, legi care modifică și completează Legea nr. 220/2008.

Contractele negociate pentru achiziția de energie electrică au fost încheiate până la intrarea în vigoare a Legii 123/2012, care a modificat substanțial structura pieței angro, prin introducerea obligativității desfășurării transparente, publice, centralizate și nediscriminatorii a tuturor

tranzacțiilor de pe piața concurențială de energie electrică. Astfel, tranzacțiile încheiate între participanții la piața angro de energie electrică după intrarea în vigoare a Legii trebuie să se încheie exclusiv în urma participării la una din piețele centralizate organizate la nivelul operatorului de piață de energie electrică (Opcom SA), singurul deținător de licență ANRE pentru derularea respectivei activități Prin excepție, prin intrarea în vigoare a Legii nr. 23/2014 care modifică și completează Legea nr. 220/2008 pentru stabilirea sistemului de promovare a producerii energiei electrice din surse regenerabile de energie și prin modificările aduse ulterior de Legea nr. 122/2015, în perioada analizată, mai puteau încheia contracte bilaterale negociate direct și producătorii din surse regenerabile de energie:

- care dețin centrale beneficiare ale sistemului de promovare, cu puteri instalate de cel mult 1 MW pe producător și cel mult 2 MW pe producător pentru cogenerare de înaltă eficiență pe biomasă, dar numai cu furnizorii clienților finali;
 - care dețin centrale beneficiare ale sistemului de promovare, cu puteri instalate cuprinse între 1-3 MW pe producător, respectiv între 2-3 MW pe producător pentru cogenerare de înaltă eficiență pe bază de biomasă, cu condiția să se încadreze în categoria întreprinderilor mici și mijlocii, conform prevederilor Legii nr. 346/2004.
- cumpărare de pe **piețele centralizate de contracte** (PCCB-LE, PCCB-NC, PC-OTC), **PCSU, PZU și PI**;

Pentru ajustarea poziției contractuale în raport cu prognoza de consum actualizată cu o zi înainte de livrare, FUI au realizat tranzacții de **vânzare pe PZU și PI**. Achiziția netă de energie electrică include și **cumpărarea/vânzarea în cadrul PRE**, la preț de dezechilibru, pentru diferența dintre poziția contractuală ajustată cu o zi înainte de livrare și valoarea măsurată a consumului deservit.

Tariful CPC

Ca modalitate de transpunere a Calendarului de eliminare a tarifelor reglementate, începând cu data de 01.09.2012 pentru clienții noncasnici, respectiv 01.07.2013 pentru clienții casnici, a fost introdus **tariful componenta de piață concurențială** (tarif CPC), aplicat de FUI în factura emisă clienților respectivi pentru cota parte din consum corespunzătoare procentului de achiziție din piața concurențială. Valorile tarifelor CPC sunt propuse de fiecare FUI și sunt avizate de ANRE, în conformitate cu prevederile *Metodologiei de stabilire a tarifelor aplicate de furnizorii de ultimă instanță clienților finali*, aprobată prin Ordinul președintelui ANRE nr. 92/2015.

În perioada de analiză, procentele de achiziție din piața concurențială pentru consumatorii **casnici** au fost de 60% (începând cu 01.01.2016), 70% (01.07.2016), 80% (01.01.2017), 90% (01.07.2017). Începând cu data de 1 ianuarie 2018, achiziția de către FUI a energiei electrice destinată consumului clienților casnici care nu au uzat de eligibilitate se face 100% din piața concurențială. Pentru clienții **noncasnici** care nu au uzat de eligibilitate, începând din 1 ianuarie 2014, achiziția de către FUI a energiei electrice destinată acestora se face 100% din piața concurențială.

Piața Centralizată pentru Serviciu Universal

Începând cu trimestrul II 2015, a fost implementată o nouă componentă a pieței concurențiale centralizate de energie electrică - **Piața Centralizată pentru Serviciu Universal (PCSU)**, menită să asigure achiziționarea de către FUI a energiei electrice facturate la tarif CPC, destinată exclusiv clienților care beneficiază de serviciul universal (SU). Platforma de tranzacționare PCSU, administrată de OPCOM SA, a devenit operațională începând cu 01.04.2015. Potrivit cadrului de reglementare, completarea achiziției de energie electrică de pe PCSU se putea realiza numai pe PZU, PI și/sau la preț de dezechilibru, achiziția de pe piețe centralizate de contracte (PCC) fiind posibilă numai pe perioada suspendării PCSU.

Licitațiile pe PCSU au fost organizate trimestrial, cantitatea de energie și prețurile maxime și minime de începere a licitației fiind făcute publice cu aproximativ 25 de zile calendaristice înainte de data desfășurării licitației. În acest context, prețul de închidere pentru energia electrică achiziționată pe PCSU a reflectat prețul de pe alte piețe centralizate de referință (PCC, PZU) din perioada

premergătoare desfășurării licitației, dar, în același timp, și dorința participanților la aceste licitații (furnizori/producători) de a realiza tranzacții de vânzare energie electrică pe această piață.

În anul 2017, într-un context de piață dificil, reflectat în creșterea semnificativă a prețului de închidere pe PZU, s-au înregistrat mai multe situații deosebite comparativ cu restul perioadei de funcționare a PCSU; dintre acestea menționăm:

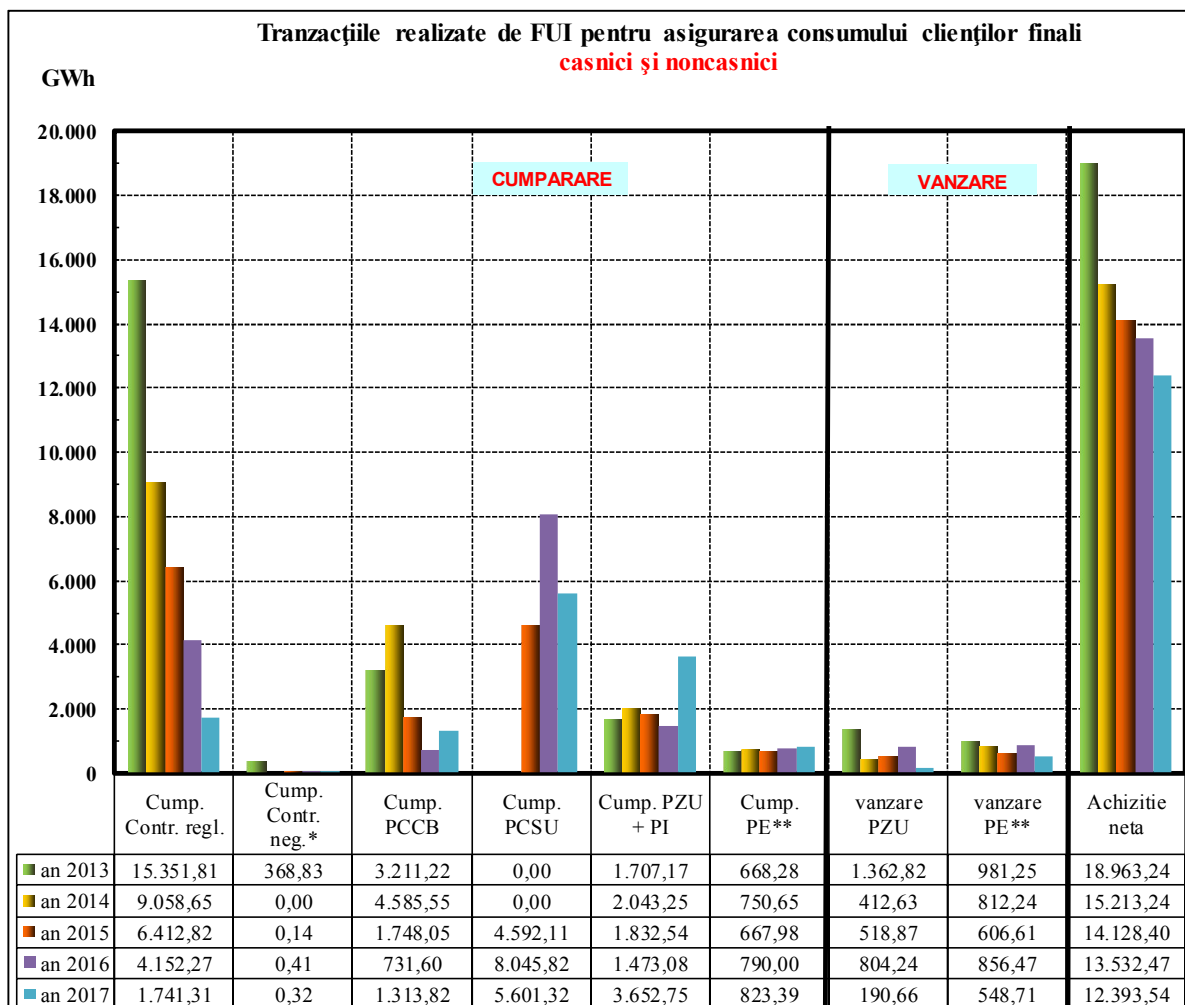
- situația din ianuarie-februarie 2017, când unii participanți au denunțat unilateral contractele încheiate în urma licitațiilor pe PCSU, creând perturbații majore în piața de energie electrică (o prezentare detaliată a situației a fost realizată de ANRE în analizele specifice). Pentru a preîntâmpina apariția unor disfuncționalități asemănătoare, ANRE a restricționat participarea pentru 3 sesiuni de licitație a participanților care au încălcat prevederile cadrului de reglementare și a introdus garanția financiară de bună execuție;
- situația din mai-iunie 2017, când **licitația** organizată pe PCSU pentru achiziționarea de către FUI a energiei aferente **trimestrului III 2017** a fost **suspendată** din cauza nerespectării condițiilor menționate în regulamentul specific (*Regulamentul de organizare și desfășurare a licitațiilor simultane cu preț descrescător pe PCSU*, aprobat prin Ordinul președintelui ANRE nr. 65/2014), condiții aferente volumului minim înregistrat de ofertele de vânzare. Ca urmare a suspendării, a fost posibil ca, energia electrică necesară acoperirii consumului clienților beneficiari de SU în trimestrul III 2017 să fie achiziționată de FUI și de pe PCC, nu numai pe PZU, PI sau la preț de dezechilibru.

Modificările cadrului de reglementare s-au realizat prin: Decizia președintelui ANRE nr. 819/2017, Ordinul președintelui ANRE nr. 13/2017 și Ordinul președintelui ANRE nr. 35/2017.

Totodată, în ultimul interval al perioadei de referință, respectiv începând cu luna august 2017, conform **Ordinului 75/2017**, care a adus noi modificări *Regulamentului de organizare și desfășurare a licitațiilor simultane cu preț descrescător pe piața centralizată pentru serviciul universal* (Ordinul ANRE nr. 65/2014) și *Metodologiei de stabilire a tarifelor aplicate de furnizorii de ultimă instanță clienților finali* (Ordinul ANRE nr. 92/2015), achiziția necesarului de energie electrică prognozat pentru a fi facturat la tarif CPC s-a realizat centralizat pe PCSU, pentru cel puțin jumătate din cantitate, și prin contracte bilaterale încheiate pe PCC. Diferența dintre consumul realizat și cantitățile contractate s-a tranzacționat pe PZU, PI și/sau la preț de dezechilibru. Pentru acoperirea consumului clienților finali alimentați în regim de ultimă instanță, energia electrică necesară a fost achiziționată de pe platformele centralizate PCCB-LE, PCCB-NC, PC-OTC, PZU și PI.

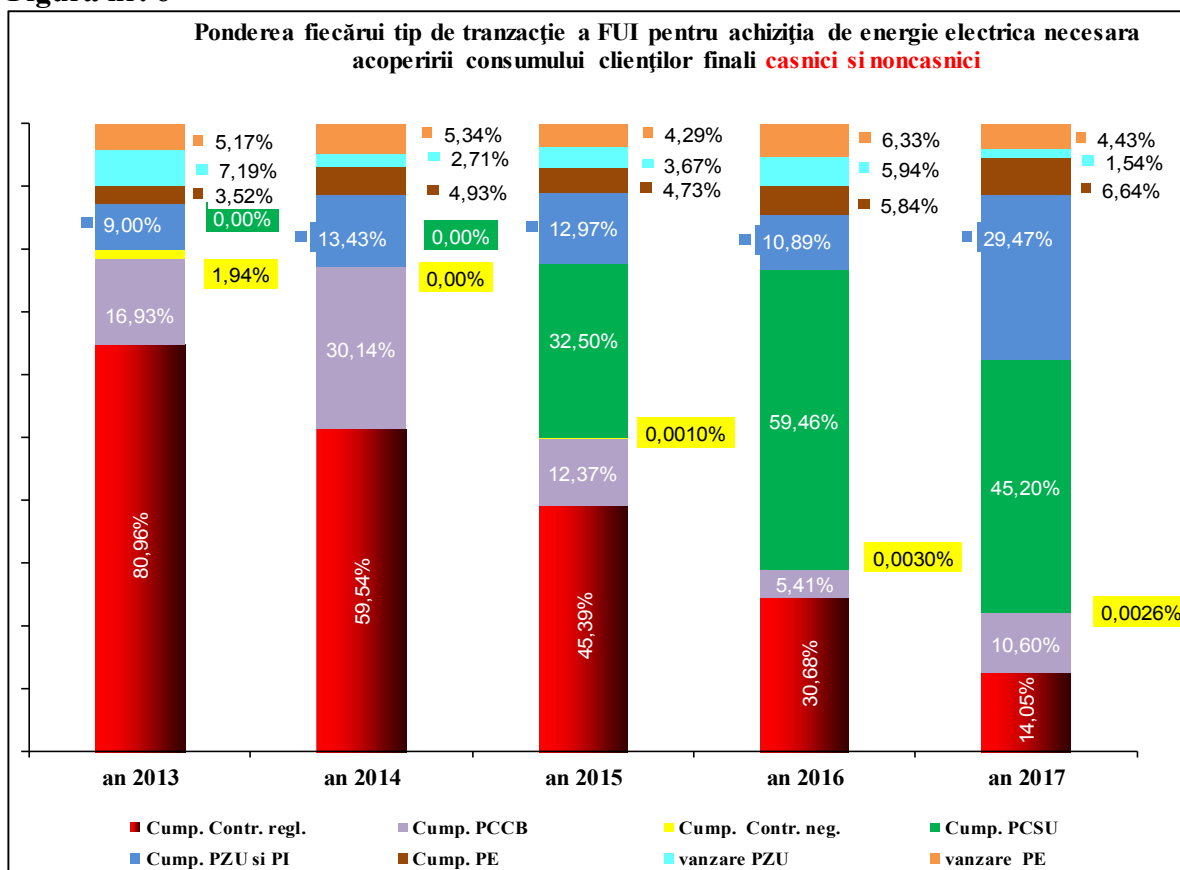
Cantitățile și prețurile aferente tranzacțiilor realizate de FUI, în perioada 2013 - 2017, pentru achiziția energiei electrice destinate acoperirii consumului clienților finali din piața reglementată sunt prezentate în următoarele două grafice.

Figura nr. 5



* conform Legii nr.23/2014, modificată și completată prin Legea nr. 122/2015, legi care modifică și completează Legea nr. 220/2008
** tranzacțiile de cumpărare/vânzare pe PE se referă la dezechilibrele negative/pozitive înregistrate de FUI

Figura nr. 6



În următoarele două grafice sunt prezentate cantitățile și prețurile aferente energiei electrice achiziționate trimestrial/ anual de fiecare FUI pe piața angro, în perioada 2016 - 2017, destinată acoperirii consumului clienților finali din piața reglementată.

Figura nr. 7

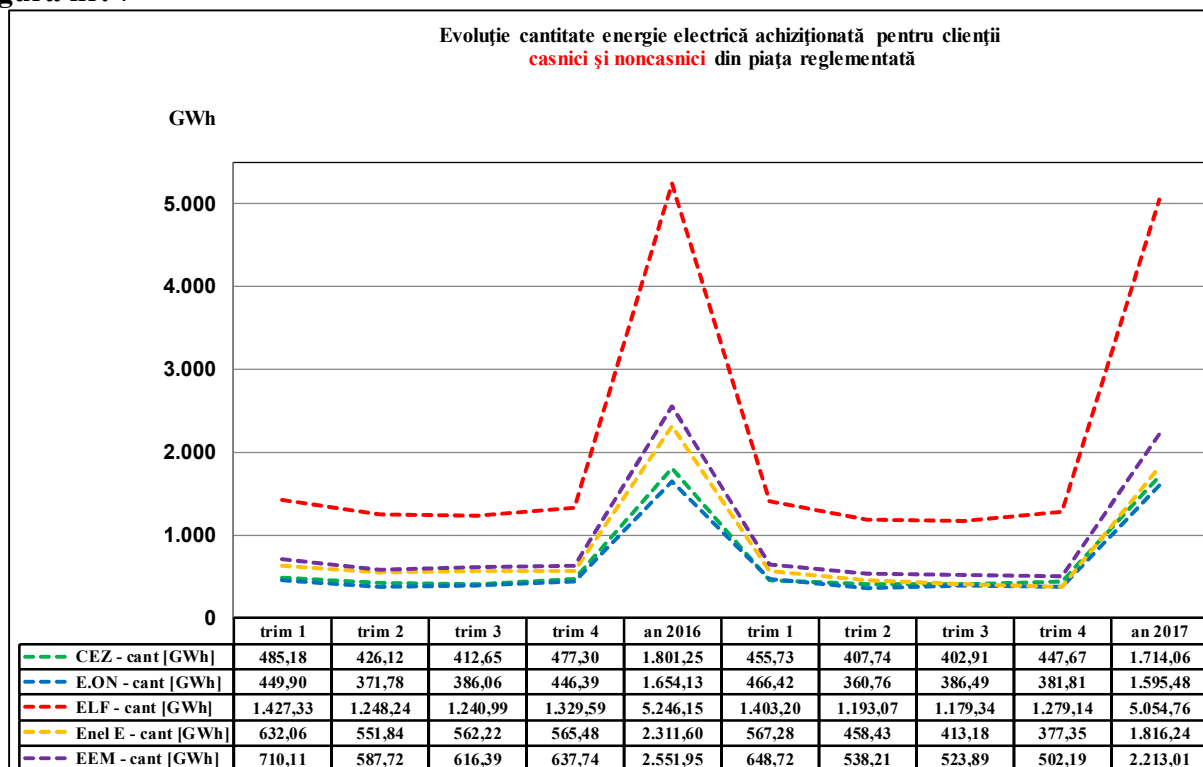
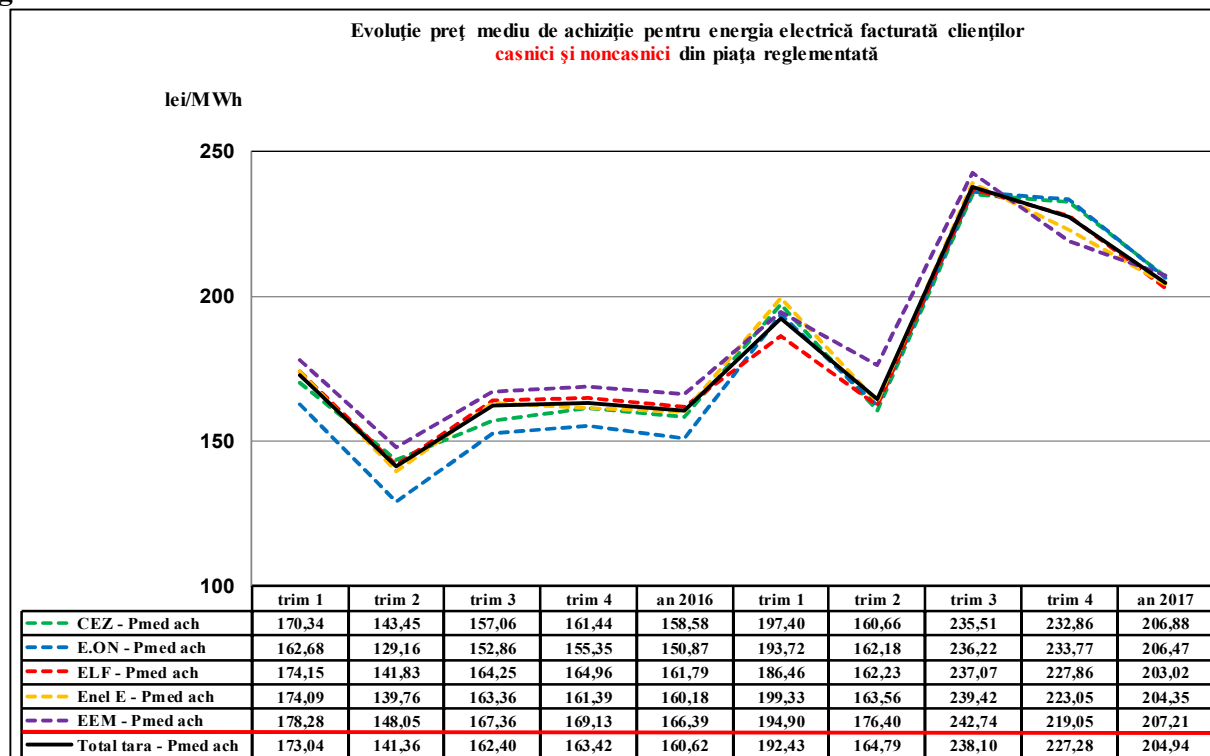


Figura nr. 8



În 2017, cantitatea netă de energie electrică achiziționată de FUI a înregistrat o ușoară scădere comparativ cu anul 2016, situație care este corelată cu scăderea numărului clienților finali din piața reglementată. Concomitent, **prețul energiei achiziționată pentru clienții finali din piața reglementată a crescut** de la 160,62 lei/MWh în anul 2016 la 204,94 lei/MWh în anul 2017, urmare eliminării treptate a tarifelor reglementate, creșterii prețului de achiziție de pe PCSU, strategiei FUI

de construire a portofoliului de achiziții pe piața angro prin tranzacționarea de cantități importante pe PZU (peste 20% din totalul achiziției corespunzătoare furnizării la clienții finali), o piață volatilă unde s-au înregistrat fluctuații semnificative ale prețului de închidere în anul 2017.

În tabelul nr. 6 este prezentată evoluția prețului mediu de achiziție pentru energia electrică furnizată la tarif reglementat, la tarif CPC și la tarif UI, pentru perioada 2013 - 2017.

Tabel nr. 6

Furnizori	Tip tarif	Indicator	[UM]	an 2013	an 2014	an 2015	an 2016	an 2017
FUI	tarif reglem	cantitate	[GWh]	14.367,85	8.714,78	6.611,61	4.232,67	1.739,55
		Pmed ach	[lei/MWh]	171,10	145,52	146,74	140,83	126,97
	tarif CPC	Cantitate	[GWh]	4.595,39	3.974,81	6.183,61	8.118,14	9.691,72
		Pmed ach	[lei/MWh]	222,77	182,34	178,28	167,97	215,81
	tarif UI	cantitate	[GWh]	0,00	2.523,65	1.333,18	1.181,66	962,28
		Pmed ach	[lei/MWh]	0,00	180,77	180,36	178,38	236,49
Total	cantitate	[GWh]	18.963,24	15.213,24	14.128,40	13.532,47	12.393,54	
	Pmed ach	[lei/MWh]	183,62	160,99	163,72	160,62	204,94	

Eliminarea tarifelor reglementate a făcut ca ponderea achiziției de energie electrică destinată consumului facturat la tarif CPC să fie din ce în ce mai mare, comparativ cu achiziția de energie electrică destinată consumului facturat la tarif reglementat. Se remarcă scăderea constantă a prețului mediu de achiziție pentru energia electrică furnizată la tarif CPC în perioada 2013 - 2016, dar menținerea acestuia la un nivel mai ridicat decât prețul mediu de achiziție pentru energia electrică furnizată la tarif reglementat. Evoluția prezentată în tabelul 6 a prețului mediu de achiziție realizat de FUI pentru întregul portofoliu de consum deservit, arată o menținere cvasiconstantă a acestuia în perioada 2014 - 2016, de aproximativ 161 lei/MWh. Excepție de la tendința precizată anterior este anul 2017, când s-a înregistrat o creștere de aproximativ 45 lei/MWh a prețului mediu de achiziție față de anul 2016.

3.2.2. Piața concurențială

Pentru clienții finali din **pieța concurențială**, furnizorii achiziționează energie electrică pe toate platformele de tranzacționare administrate de OPCOM SA, mai puțin de pe platforma PCSU care este dedicată furnizorilor de ultimă instanță pentru achiziția de energie electrică destinată clienților care beneficiază de SU.

3.2.3. Date comparative piața concurențială - piața reglementată

Date comparative referitoare la achiziția netă de energie electrică destinată consumului clienților finali din piața reglementată respectiv din piața concurențială, în perioada 2016 – 2017, sunt prezentate în tabelul următor.

Tabel nr. 7

ACHIZIȚIE NETĂ	UM	2016		2017	
		Piața concurențială	Piața reglementată	Piața concurențială	Piața reglementată
cantitate	[GWh]	33.539,32	13.532,47	36.078,74	12.393,54
Pmed ach	[lei/MWh]	162,78	160,62	172,49	204,94

Dacă pentru clienții finali din piața reglementată, în perioada analizată, se remarcă o creștere a prețului mediu de achiziție a energiei electrice, cu 27,59% în anul 2017, față de anul 2016, pentru clienții finali din piața concurențială această creștere a fost de 5,96%.

În anul 2017, se înregistrează o diferență negativă între prețul mediu de achiziție a energiei electrice pentru clienții din piața concurențială și prețul mediu de achiziție a energiei electrice pentru clienții din piața reglementată (-32,46 lei/MWh), față de anul 2016, când aceasta era pozitivă (2,16 lei/MWh). Acest lucru se datorează scăderii progresive a ponderii componentei de achiziție pe bază de contracte reglementate pe măsura parcurgerii etapelor din Calendarul de eliminare a tarifelor reglementate, dar și evoluțiilor din piața de energie electrică din această perioadă.

4. Vânzarea de energie electrică la clienții finali

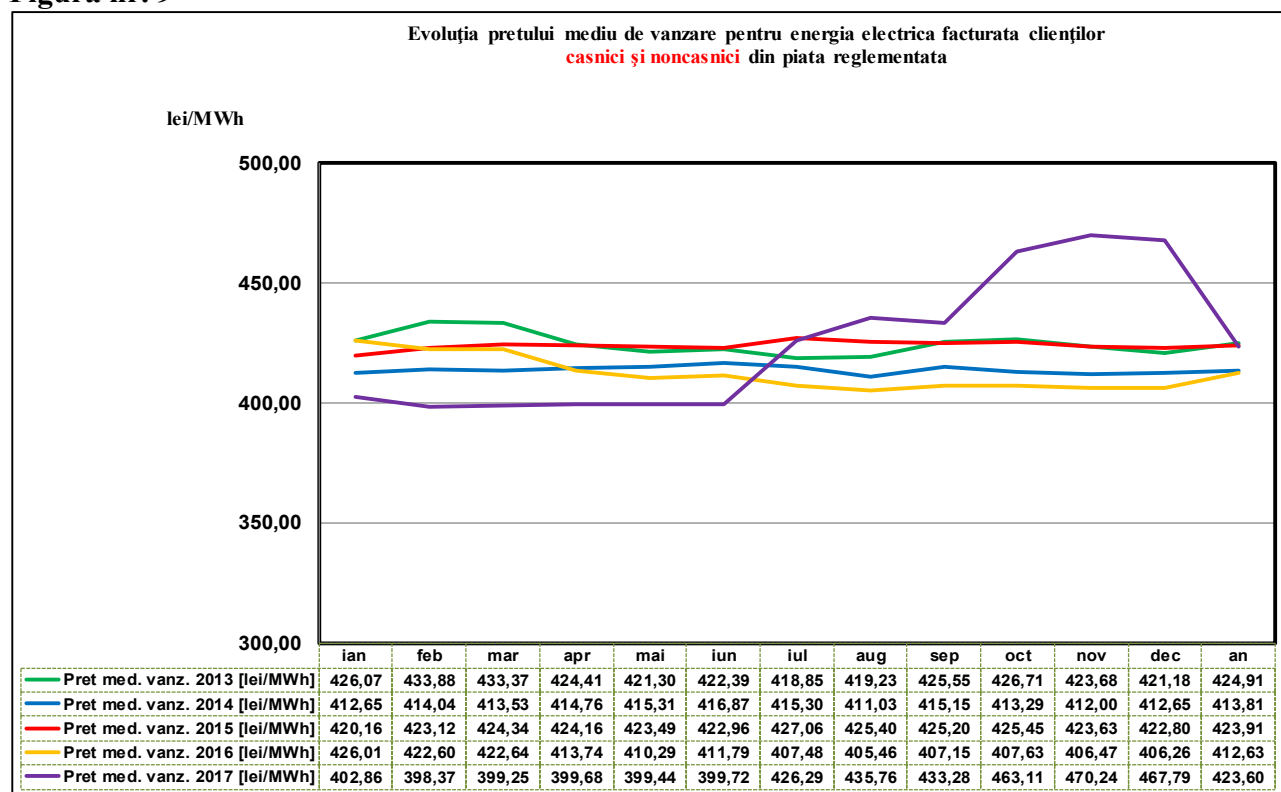
4.1. Piața reglementată

În tabelul următor sunt prezentate datele aferente cantităților și prețurilor de vânzare pentru energia electrică facturată clienților finali din **pieța reglementată**, detaliate pe tip de client (casnici și noncasnici) și pe tip de tarif (tarif reglementat, tarif CPC și tarif UI). Prețurile medii de vânzare a energiei electrice la clienții finali nu includ taxele care se aplică distinct în factura clientului (contribuția pentru cogenerarea de înaltă eficiență, certificatele verzi, acciza, TVA).

Tabel nr. 8

Tip client	Indicator	UM	Tarif Reglementat		Tarif CPC		Tarif UI		Total Piața reglementată	
			an 2016	an 2017	an 2016	an 2017	an 2016	an 2017	an 2016	an 2017
Casnic	cantitate	[GWh]	4.232,72	1.739,55	7.821,01	9.503,55	0,00	0,00	12.053,73	11.243,1
	Pmed rev	[lei/MWh]	389,44	360,81	423,54	434,07	0,00	0,00	411,56	422,74
Noncasnic	cantitate	[GWh]	0,00	0,00	297,13	188,17	1.181,86	962,27	1.478,99	1.150,44
	Pmed rev	[lei/MWh]	0,00	0,00	412,33	422,95	424,06	433,76	421,71	431,99
Toti clientii	cantitate	[GWh]	4.232,72	1.739,55	8.118,14	9.691,72	1.181,86	962,27	13.532,72	12.393,54
	Pmed rev	[lei/MWh]	389,44	360,81	423,13	433,86	424,06	433,76	412,63	423,6

Figura nr. 9



4.2. Piața concurențială

În tabelul nr. 9 sunt prezentate informații referitoare la cantități și prețuri de vânzare pentru energia electrică facturată clienților finali din **pieța concurențială**, pentru perioada 2013-2017.

Se observă tendința continuă de creștere a consumului clienților din piața concurențială precum și scăderea prețului aferent acestui consum, excepție fiind anul 2017, când au fost înregistrate fluctuații mari ale PIP PZU (ianuarie, iulie și august 2017) în condițiile tranzacționării la cumpărare de către FUI a unor cantități semnificative pe piața respectivă.

Tabel nr. 9

Categorie clienți	Indicator	UM	2013	2014	2015	2016	2017
Total clienți	cantitate	[GWh]	25.451,36	29.239,83	32.088,37	33.539,32	36.078,74
	Pmed	[lei/MWh]	296,20	286,88	276,06	261,74	265,36

4.3. Date comparative piața concurențială - piața reglementată

Datele comparative referitoare la vânzarea de energie electrică (cantitate și preț) la clienții finali ai FUI, respectiv la clienții finali din piața concurențială, în perioada 2016 – 2017, sunt prezentate în tabelele 10 și 11.

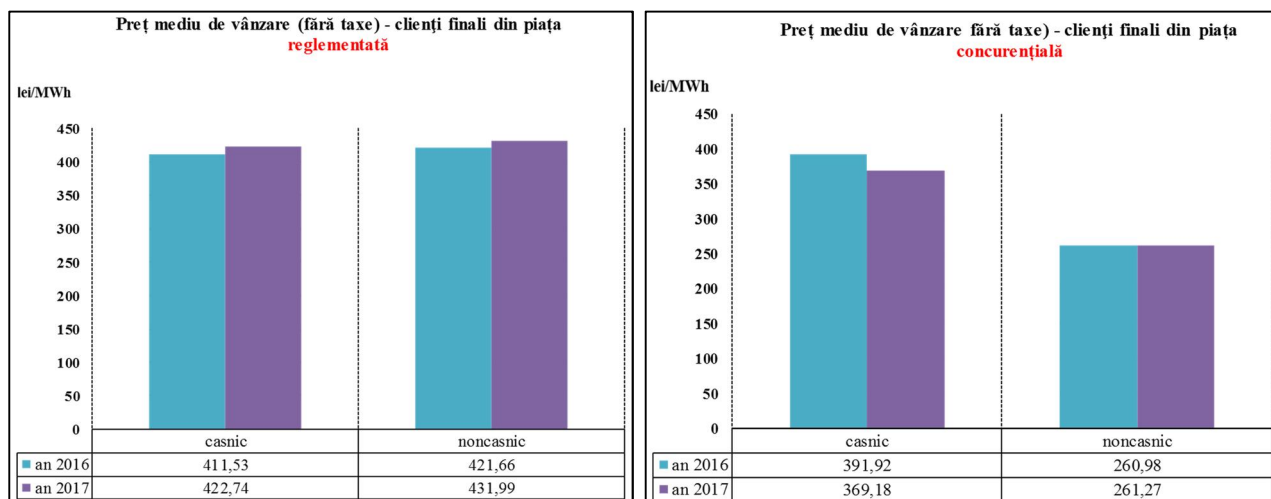
Tabel nr. 10

Categoriile clienți casnici	Piața reglementată		Piața concurențială	
	an 2016	an 2017	an 2016	an 2017
	GWh	GWh	GWh	GWh
DA (<1000 KWh)	3.059,57	2.733,67	46,98	402,78
DB (1000-2500 KWh)	5.256,87	4.981,67	64,73	402,14
DC (2500-5000 KWh)	2.557,18	2.329,03	35,86	257,50
DD (5000-15000 KWh)	969,76	986,02	29,94	206,76
DE (>15000 KWh)	210,34	212,69	17,61	97,17
Total	12.053,73	11.243,1	195,12	1.366,34

Tabel nr. 11

Categoriile clienți noncasnici	Piața reglementată		Piața concurențială	
	an 2016	an 2017	an 2016	an 2017
	GWh	GWh	GWh	GWh
IA (<20 MWh)	698,51	561,99	1.031,19	1.403,75
IB (20-500 MWh)	687,76	517,99	4.178,10	4.311,08
IC (500-2000 MWh)	68,45	60,58	3.582,06	3.454,20
ID (2000-20000 MWh)	24,28	8,48	8.034,58	8.453,77
IE (20000-70000 MWh)	0	0	4.968,70	4.743,15
IF (70000-150000 MWh)	0	1,32	2.438,80	2.820,83
Alții (>150000 MWh)	0	0	9.110,77	9.525,61
Total	1.478,9	1.150,4	33.344,20	34.712,39

Notă: Încadrarea clienților în tranșe de consum s-a realizat pe baza prognozei anuale de consum a acestora, în conformitate cu prevederile Regulamentului (UE)1952/2016.



Notă: Prețurile nu conțin TVA, accize sau alte taxe, dar includ toate serviciile aferente (tarife transport, servicii sistem, distribuție, dezechilibre, taxe agregare PRE, măsurare).

Analizând datele prezentate pentru **clienții casnici** din piața reglementată, se remarcă o ușoară scădere cu 7% a cantității de energie electrică vândută în anul 2017 față de anul 2016, în timp ce, pentru aceeași perioadă, în piața concurențială, s-a înregistrat o creștere semnificativă cu 600,27% a cantității de energie electrică vândută. Aceste schimbări reflectă creșterea semnificativă a numărului de clienți casnici din piața concurențială.

Prețul mediu de vânzare (fără taxe) pentru clienții casnici deserviți de FUI a crescut cu aproximativ 2,72%, în anul 2017, față de anul 2016, principalul motiv constituindu-l creșterea prețului de achiziție pentru energia electrică destinată clienților finali din piața reglementată.

Pentru clienții casnici din piața concurențială, concomitent cu creșterea consumului de energie electrică se înregistrează o scădere cu 5,8% a prețului de vânzare, de la 391,18 lei/MWh în 2016 la 369,18 lei/MWh în 2017. Acest fapt se explică prin creșterea concurenței între furnizori pentru atragerea clienților casnici.

Pentru **clienții noncasnici** din piața reglementată, se remarcă scăderea cu 22,17% a cantității de energie electrică vândute în anul 2017, față de anul 2016, nereflectată într-o creștere similară a cantității vândute în piața concurențială, unde creșterea fost de doar 4,1%.

Prețul mediu de vânzare (fără taxe) pentru clienții noncasnici deserviți de FUI a înregistrat o creștere cu aproximativ 2,45%, în anul 2017 față de anul 2016, principalul motiv constituindu-l creșterea prețului de achiziție pentru energia electrică destinată clienților finali din piața reglementată.

Remarcăm totodată, în condițiile unei ușoare creșterii a cantității de energie electrică vândute clienților noncasnici deserviți în regim concurențial, că prețul mediu de vânzare (fără taxe) a înregistrat o valoare aproximativ constantă (261 lei/MWh), în perioada analizată.

5. Concluzii

Analizând datele și informațiile corespunzătoare perioadei 2016 - 2017, se observă o scădere cu 9,52% a numărului de locuri de consum ale clienților noncasnici deserviți de FUI, aceasta fiind în principal rezultatul transferului clienților noncasnici din zona reglementată către zona concurențială. Totodată, în anul 2017, se remarcă o **creștere semnificativă, cu 329,42%, a numărului de clienți casnici din piața concurențială**, față de anul 2016.

Dinamica numărului de clienți din piața concurențială se datorează parcurgerii ultimelor etape din calendarul de eliminare a tarifelor reglementate, dar și campaniilor de promovare inițiate de furnizorii activi pe piața concurențială, care au avut un rol important în atragerea clienților casnici pe acest segment de piață.

În anul 2017, se remarcă o volatilitate crescută a PIP PZU și a prețurilor de deficit și excedent pe Piața de echilibrare, pe fondul unor factori de influență favorizanți (condiții meteo extreme, resurse hidro diminuate, indisponibilități ale grupurilor dispecerizabile, strategia FUI de a tranzacționa cantități importante pe PZU, strategiile de ofertare ale producătorilor din surse regenerabile, notificările fizice predominant deficitare ale participanților la piață comparativ cu consumul înregistrat). Denunțările unilaterale ale unor contracte încheiate pe piețele centralizate de contracte administrate de OPCOM SA, inclusiv PCSU și sistarea livrărilor de energie electrică aferente acestora au contribuit la creșterea semnificativă a ofertelor de cumpărare pe PZU, atât cantitativ, cât și valoric. În contextul cadrului de reglementare aferent SU existent la data respectivă, situația precizată a condus la creșterea prețului mediu de achiziție pentru clienții finali din piața reglementată. Pentru acest tip de clienți, în perioada analizată se remarcă o creștere a prețului mediu de achiziție a energiei electrice, cu 27,59% în anul 2017, față de 2016.

Situația de mai sus a afectat și clienții finali din piața concurențială, conducând la o creștere a prețului mediu de achiziție cu 5,96% în anul 2017, față de anul 2016.

În concluzie, creșterile prețurilor energiei electrice tranzacționate pe toate categoriile de piețe administrate de OPCOM în anul 2017, față de anul 2016, s-au reflectat în creșteri ale prețurilor medii de vânzare a energiei electrice destinată atât clienților din piața concurențială, cât și celor din piața reglementată.

Totodată, în perioada analizată, 2016-2017, se remarcă o creștere a cantității de energie electrică tranzacționată pe piața concurențială și în special a volumului de energie electrică aferent vânzărilor către clienții casnici din piața concurențială, care a contribuit la scăderea prețului mediu de vânzare pentru clienții din această piață.

Modificările survenite în piața reglementată (respectiv legislația secundară emisă de ANRE, derularea ultimelor etape ale calendarului de eliminare a tarifelor reglementate, suspendarea pe timp limitat a PCSU) au avut un impact semnificativ asupra pieței concurențiale de energie electrică, iar evoluțiile din piața concurențială (creșterea prețurilor PIP PZU și a celor de deficit și excedent pe PE) au influențat, într-o oarecare măsură, activitatea din piața reglementată.

În concluzie, evenimentele și evoluțiile prezentate arată că cele două piețe (reglementată și concurențială) funcționează în strânsă legătură, cu accent, în perioada de referință, pe creșterea prețurilor de achiziție a energiei electrice destinată segmentului reglementat și a prețului mediu de vânzare corespunzător, dar și a volumului pieței concurențiale, în contrapondere la scăderea înregistrată de volumul pieței reglementate.

6. Abrevieri

- CPC – Componenta Pieței Concurențiale
- FUI – Furnizor de ultimă instanță
- PAM – Piața cu amănuntul de energie electrică
- PAN – Piața angro de energie electrică
- PCSU – Piața centralizată pentru serviciul universal
- PCC – Piețe centralizate de contracte
- PE – Piața de Echilibrare
- PI – Piața Intrazilnică
- PIP – preț de închidere a PZU
- PRE – Parte Responsabilă cu Echilibrarea
- PZU – Piața pentru Ziua Următoare
- SU – Serviciul Universal
- SMPEE – Serviciul Monitorizare Piață – ANRE
- UI – Ultimă Instanță